

LLEI

10/1998, de 15 de juliol, d'unions estables de parella.

El President

de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

L'article 32 de la Constitució espanyola proclama el dret de l'home i de la dona a contreure matrimoni amb plena igualtat jurídica. També estableix que la llei ha de regular les formes del matrimoni, la capacitat per a contreure'l, els drets i els deures dels cònjuges i les causes de separació i de dissolució i llurs efectes.

Però, al marge del matrimoni, la societat catalana d'avui presenta altres formes d'unió en convivència de caràcter estable, les unes formades per parelles heterosexuales que, tot i que poden contreure matrimoni, s'abstenen de fer-ho, i les altres integrades per persones del mateix sexe, que constitucionalment tenen barrat el pas a aquesta institució.

En aquests últims anys s'aprecia un augment de les anomenades parelles de fet estables, paral·lel i coincident, també, amb el creixent nivell de l'acceptació que tenen en el si de la nostra societat, que abasta totes les parelles referides, compreses, per tant, les formades per persones del mateix sexe, fins al punt que es detecta entre la població catalana una opinió majoritària a favor de la regulació legal d'aquestes formes de convivència.

Per tant, hom creu que ha arribat l'hora d'emprendre aquesta tasca legislativa i que el nostre ordenament jurídic s'arregleri, en aquest sentit, amb els incipients corrents prelegislatius i legislatius que afloren en el si de l'Estat i en els estats del nostre contorn geogràfic i cultural.

La parella de fet heterosexual ja ha merescut l'atenció de la nostra legislació en alguns aspectes parcials referents a la filiació, a l'adopció i a la tutela. Efectivament, sobre la base de l'aprofundit estudi jurídic que s'ha dut a terme, utilitzant dades estadístiques fiables i de caràcter sociològic i les diverses solucions que ofereix el dret comparat, que s'han analitzat degudament, i tenint molt en compte els debats sobre aquestes qüestions que han tingut i que tenen lloc en el Congrés dels Diputats i en el Parlament de Catalunya, hom arriba al convenciment que és procedent establir una regulació més completa i matisada sobre la convivència de les parelles de fet, amb independència de llur orientació sexual.

En coherència amb tot el que s'ha dit, aquesta Llei agrupa i regula, separadament del matrimoni, totes les altres formes de convivència mencionades, amb una normativa també diferent de la que regeix la unió matrimonial, específica per a cada una de les situacions indicades. Aquesta tècnica legislativa encaixa perfectament amb els principis constitucionals, segons la línia jurisprudencial establerta pel Tribunal Constitucional.

D'acord amb aquesta doctrina constitucional, el matrimoni és una realitat social garantida per la Constitució, i el dret de l'home i de la dona de contreure'l és un dret constitucional. El vincle matrimonial genera *ope legis* en la muller i el marit una pluralitat de drets i de deures que no es produeix d'una manera jurídicament necessària entre l'home i la dona que mantenen una unitat de convivència estable no basada en el matrimoni. Aquestes consideracions són aplicables, sense impediment, a les parelles d'homosexuals que conviuen maritalment, perquè, semblantment a la convivència fàctica entre una parella heterosexual, la unió entre persones del mateix sexe biològic no és una institució jurídicament regulada, ni hi ha un dret constitucional en relació amb el seu establiment, ben al contrari del matrimoni entre home i dona, que, com s'ha afirmat, és un dret constitucional.

Per aquesta raó, les unions matrimonials són objecte de regulació en el Codi de família i les altres relacions de convivència diferents del matrimoni, que constitueix l'element bàsic de la distinció constitucional, ho són en aquesta Llei, en capítols separats, respectant l'especificitat de cada modalitat.

La parella heterosexual que viu maritalment, si no es casa, és per voluntat pròpia. La parella homosexual no es pot casar encara que ho desitgi. La primera és capaç d'engendrar descendència biològica, la segona no. I encara, dintre de les parelles heterosexuals que conviuen *more uxorio*, és possible distingir aquelles que rebutgen tota classe de formalismes i que, per raons de seguretat jurídica, són objecte d'una major exigència a l'hora de fer valer drets.

En coherència amb les premisses exposades, aquesta Llei s'articula en dos capítols: el primer, dedicat a les unions estables heterosexuals, i el segon, a les unions estables homosexuals.

Com és obligat, el tractament legislatiu d'aquestes dues unions en convivència s'ha ajustat al marc de les competències autonòmiques en la matèria, raó per la qual ha calgut excloure les qüestions pròpies del dret penal, les de caràcter laboral i les relatives a la seguretat social.

La Llei desenvolupa bàsicament les competències de dret civil que corresponen a la Generalitat, amb abstracció de la reserva de competència exclusiva de l'Estat quant a les formes del matrimoni, perquè la regulació de les parelles de fet heterosexuals o de les homosexuals implica el reconeixement d'unes situacions no necessàriament equiparables al matrimoni, segons el que ha reconegut expressament la jurisprudència constitucional, com s'ha dit. La Llei conté també preceptes que es dicten com a desenvolupament de les competències relatives a la funció pública de l'Administració de la Generalitat.

Capítol I

Unió estable heterosexual

Article 1

La unió estable heterosexual

1. Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen a la unió estable d'un home i una dona, ambdós majors d'edat, que, sense impediment per a contreure matrimoni entre si, hagin viscut maritalment, com a mínim, un període ininterromput de dos anys o hagin atorgat escriptura pública manifestant la voluntat d'acollir-se al que s'hi estableix. Almenys un dels dos membres de la parella ha de tenir veïnatge civil a Catalunya.

2. No és necessari el transcurs del període esmentat quan tinguin descendència comuna, però sí que cal el requisit de la convivència.

3. En el cas que un membre de la parella o tots dos estiguin lligats per un vincle matrimonial, el temps de convivència transcorregut fins al moment en què l'últim d'ells obtingui la dissolució o, si s'escau, la nul·litat s'ha de tenir en compte en el còmput de l'indicat període de dos anys.

Article 2

Acreditació

L'acreditació de les unions estables no formalitzades en escriptura pública i el transcurs dels dos anys de referència es pot fer per qualsevol mitjà de prova admissible i suficient, amb l'excepció que estableix l'article 10.

Article 3

Regulació de la convivència

1. Els membres de la parella estable poden regular vàlidament, en forma verbal, per escrit privat o en document públic, les relacions personals i patrimonials derivades de la convivència i els drets i els deures respectius. També poden regular les compensacions econòmiques que convinguin per al cas de cessament de la convivència amb el mínim dels drets que regula aquest capítol, els quals són irrenunciables fins al moment en què són exigibles.

2. Si no hi ha pacte, els membres de la parella estable han de contribuir al manteniment de la casa i a les despeses comunes amb el treball domèstic, amb llur col·laboració personal o professional no retribuïda o amb la retribució insuficient a la professió o a l'empresa de l'altre membre, amb els recursos procedents de llur activitat o de llurs béns, en proporció a llurs ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció a llurs patrimonis. Cada membre de la parella conserva el domini, el gaudi i l'administració dels seus béns.

Article 4

Despeses comunes de la parella

1. Tenen la consideració de despeses comunes de la parella les necessàries per a llur manteniment i el dels fills i les filles comuns o no que convisquin amb ells, d'acord amb llurs usos i llur nivell de vida, i especialment:

- a) Les originades en concepte d'aliments, en el sentit més ampli.
- b) Les de conservació o millora dels habitatges o altres béns d'ús de la parella.
- c) Les originades per les atencions de previsió, mèdiques i sanitàries.

2. No tenen la consideració de despeses comunes les derivades de la gestió i la defensa dels béns propis de cada membre, ni, en general, les que responguin a l'interès exclusiu d'un dels membres de la parella.

Article 5

Responsabilitat

Davant de terceres persones, ambdós membres de la parella responen solidàriament de les obligacions contretes per raó de les despeses comunes que estableix l'article 4, si es tracta de despeses adequades als usos i al nivell de vida de la parella; en qualsevol altre cas en respon el qui ha contret l'obligació.

Article 6

Adopció

Els membres de la parella heterosexual estable poden adoptar en forma conjunta.

Article 7

Tutela

En el cas que un dels membres de la parella estable sigui declarat incapaç, el convivent ocupa el primer lloc en l'ordre de preferència de la delació dativa.

Article 8

Aliments

Els membres de la parella estable tenen l'obligació de prestar-se aliments, amb preferència a qualsevol altre obligat.

Article 9

Beneficis respecte a la funció pública

En relació amb la funció pública de l'Administració de la Generalitat, els convivents gaudeixen dels beneficis següents:

a) El d'excedència voluntària, amb una durada mínima de dos anys i màxima de quinze, si el convivent del funcionari resideix en un altre municipi pel fet d'haver obtingut un lloc de treball definitiu com a funcionari de carrera o com a personal laboral en qualsevol administració pública, organisme autònom o entitat gestora de la Seguretat Social o en òrgans constitucionals o del Poder Judicial.

b) El de permís, per la mort o la malaltia greu del convivent del funcionari o funcionària, de dos dies si el fet s'esdevé a la mateixa localitat i fins a quatre si és en una altra localitat.

c) El de reducció d'un terç o la meitat de la jornada de treball, amb la reducció proporcional de les seves retribucions, tant bàsiques com complementàries, els triennis inclosos, per incapacitat física del convivent i mentre hi convisqui. Aquesta reducció és incompatible amb l'exercici de qualsevol altra activitat, sigui o no sigui remunerada, durant l'horari que sigui objecte de la reducció, i pot ésser sotmesa a les condicions que per reglament s'estableixin per als càrrecs de comandament.

Article 10

Acreditació i legitimació especials

Per a fer valer els drets de l'article 9, si no s'ha formalitzat la convivència en escriptura pública atorgada dos anys abans d'exercir-los, cal aportar acta de notorietat de la convivència i del transcurs de dos anys.

Article 11

Disposició de l'habitatge comú

1. El convivent titular de l'habitatge comú o dels mobles d'ús ordinari no en pot portar a terme cap acte d'alienació, de gravamen o, en general, de disposició del seu dret que en comprometi l'ús sense el consentiment de l'altre o, si hi manca, de l'autorització judicial.

2. L'acte efectuat sense consentiment o sense l'autorització prescrita per l'apartat 1 és anul·lable a instància de l'altre convivent en el termini de quatre anys des que en tingui coneixement o des que s'inscriui en el Registre de la Propietat.

3. No és procedent l'anul·lació permesa per l'apartat 2 quan l'adquirent actua de bona fe i a títol oneros si, a més, el titular ha manifestat que l'immoble no tenia la condició d'habitatge comú, encara que sigui manifestació inexacta. Tanmateix, el qui n'ha disposat respon dels perjudicis que causi, d'acord amb la legislació aplicable.

Article 12

Extinció de la unió

1. Les unions estables s'extingeixen per les causes següents:

- a) Per comú acord.
- b) Per voluntat unilateral d'un dels membres de la parella, notificada fefaentment a l'altre.
- c) Per defunció d'un dels membres.
- d) Per separació de fet de més d'un any.
- e) Per matrimoni d'un dels membres.

2. Els dos membres de la parella estan obligats, encara que sigui separatament, a deixar sense efecte l'escriptura pública que, si s'escau, s'hagués atorgat.

3. L'extinció implica la revocació dels poders que qualsevol dels membres hagi atorgat a favor de l'altre.

Article 13

Compensació econòmica

Quan la convivència cessa en vida dels dos convivents, aquell que, sense retribució o amb una retribució insuficient, hagi treballat per a la llar comuna o per a l'altre convivent, té dret a rebre'n una compensació econòmica en el cas que s'hagi generat per aquest motiu una situació de desigualtat entre el patrimoni dels dos que impliqui un enriquiment injust.

Article 14

Pensió periòdica

En cessar la convivència, qualsevol dels membres de la parella pot reclamar de l'altre una pensió alimentària periòdica, si la necessita per a atendre adequadament la seva sustentació, en un dels casos següents:

- a) Si la convivència ha minvat la capacitat del sol·licitant d'obtenir ingressos.
- b) Si té al seu càrrec fills o filles comuns, en circumstàncies en què la seva capacitat d'obtenir ingressos resti minvada.

Article 15

Guarda i règim de visita dels fills i les filles

En cessar la convivència, els membres de la parella, en el cas que tinguin fills o filles comuns, poden pactar quin dels dos en té la guarda i custòdia i el règim de visites del membre de la parella que no té la guarda. Si no hi ha acord, el jutge o jutgessa decideix en benefici dels fills o les filles, escoltant-los prèviament si tenen prou coneixement o dotze anys o més.

Article 16

Exercici dels drets

1. Els drets regulats pels articles 13 i 14 són compatibles, però s'han de reclamar conjuntament a l'efecte de ponderar-los adequadament.

2. La reclamació dels drets a què fa referència l'apartat 1 s'ha de formular en el termini d'un any comptador des del cessament de la convivència.

3. El pagament de la compensació prescrita per l'article 13 s'ha de fer efectiu en el termini màxim de tres anys, amb meritació de l'interès legal des que s'hagi reconegut. La compensació s'ha de satisfer en metàl·lic, llevat que hi hagi acord entre les parts o si el jutge o jutgessa, per causa justificada, autoritza el pagament amb béns del convivent obligat.

4. L'obligació prescrita per l'article 14, en el supòsit de la lletra a, s'extingeix, en tot cas, en el termini de tres anys, comptadors des de la data de pagament de la primera pensió, per les causes generals d'extinció del dret d'aliments i en el moment en què qui la percep contreu matrimoni o conviu maritalment; i, en el supòsit de la lletra b, quan l'atenció als fills o a les filles cessa per qualsevol causa o aquests arriben a la majoritat o són emancipats, llevat dels supòsits d'incapacitat.

5. La pensió alimentària periòdica ha d'ésser disminuïda o extingida en la mesura que el desequilibri que compensa disminueixi o desaparegui.

Article 17

Efectes de la ruptura unilateral

1. En el cas de ruptura de la convivència, els convivents no poden tornar a formalitzar una unió estable amb una altra persona mitjançant escriptura pública fins que no hagin transcorregut sis mesos des que van deixar sense efecte el document públic corresponent a la convivència anterior.

2. Són nuls els actes que contravinguin la prohibició establerta per l'apartat 1.

Article 18

Extinció per defunció

1. En cas de defunció d'un dels membres de la parella de la qual consta la convivència, el sobrevivent té la propietat de les robes, del mobiliari i dels estris que constitueixen el parament de l'habitatge comú, sense computar-los, si s'escau, en el seu haver hereditari. Tanmateix, no accedeix a la propietat dels béns que consisteixen en joies o objectes artístics, o altres que tinguin un valor extraordinari atès el nivell de vida de la parella i el patrimoni relict, en especial els mobles de procedència familiar de propietat del convivent premort o en la part que li pertany.

2. Durant l'any següent a la mort d'un dels convivents, el supervivent té dret a habitar tot l'habitatge comú, amb la facultat de prendre'n possessió, i a ésser alimentat amb càrrec al patrimoni del premort, en consonància amb el nivell de vida que ha mantingut la parella i amb la importància del patrimoni. Aquest dret és independent dels altres que puguin correspondre al supervivent en virtut de la defunció del premort. S'exceptua el cas que el premort hagués atribuït al supervivent l'usdefruit universal de l'herència amb una durada temporal superior a un any. Aquest dret es perd si durant l'any l'interessat es casa o passa a conviure maritalment amb una altra persona o negligeix greument els seus deures envers els fills o les filles comuns amb el premort.

3. Si el difunt era arrendatari de l'habitatge, el convivent té dret a subrogar-se en els termes que estableixi la legislació d'arrendaments urbans.

Capítol II

Unió estable homosexual

Article 19

La unió estable homosexual

Les disposicions d'aquest capítol s'apliquen a les unions estables de parelles formades per persones del mateix sexe que visquin maritalment i manifestin la voluntat d'acollir-s'hi en la forma que s'hi preveu.

Article 20

Requisits personals

1. No poden constituir la unió estable objecte d'aquesta normativa:

- a) Les persones menors d'edat.
- b) Les persones que estan lligades per un vincle matrimonial.
- c) Les persones que formen una parella estable amb una altra persona.
- d) Els parents en línia recta per consanguinitat o adopció.

e) Els parents col·laterals per consanguinitat o adopció dintre del segon grau.

2. Almenys un dels membres de la parella ha de tenir veïnatge civil a Catalunya.

Article 21

Acreditació

1. Aquestes unions s'han d'acreditar per mitjà d'escriptura pública atorgada conjuntament.

2. S'hi ha de fer constar que no es troben inclosos en cap dels supòsits establerts per l'apartat 1 de l'article 20.

3. Aquestes unions produeixen tots llurs efectes a partir de la data de l'autorització del document de referència.

Article 22

Regulació de la convivència

1. Els convivents poden regular vàlidament, en forma verbal o per mitjà de document privat o públic, les relacions personals i patrimonials derivades de la convivència, els drets i els deures respectius. També poden regular les compensacions econòmiques que convinguin en cas de cessament de la convivència amb el mínim dels drets que regula aquest capítol, els quals són irrenunciables fins al moment en què són exigibles.

2. Si no hi ha pacte, els membres de la parella han de contribuir al manteniment de la casa i a les despeses comunes amb el treball domèstic, amb llur col·laboració personal o professional no retribuïda o amb la retribució insuficient a la professió o a l'empresa de l'altre membre, amb els recursos procedents de llur activitat o de llurs béns, en proporció a llurs ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció a llurs patrimonis. Cada membre de la parella conserva el domini, el gaudi i l'administració dels seus béns.

Article 23

Despeses comunes de la parella

1. Tenen la consideració de despeses comunes de la parella les necessàries per a llur manteniment i el dels fills o les filles d'algun dels membres de la parella que visquin amb ells, d'acord amb llurs usos i llur nivell de vida, i especialment:

a) Les originades en concepte d'aliments, en el sentit més ampli.

b) Les de conservació o millora dels habitatges o altres béns d'ús de la parella.

c) Les originades per les atencions de previsió, mèdiques i sanitàries.

2. No tenen la consideració de despeses comunes les derivades de la gestió i la defensa dels béns propis de cada membre, ni, en general, les que responguin a l'interès exclusiu d'un dels membres de la parella.

Article 24

Responsabilitat

Davant de terceres persones, ambdós membres de la parella responen solidàriament de les obligacions concretes en atenció al manteniment de les despeses comunes que estableix l'article 23, si es tracta de despeses adequades als usos i al nivell de vida de la parella; en qualsevol altre cas en respon el qui ha contret l'obligació.

Article 25

Tutela

En el cas que un dels membres de la parella estable sigui declarat incapac, el convivent ocupa el primer lloc en l'ordre de preferència de la delació dativa.

Article 26

Aliments

Els membres de la parella estable tenen l'obligació de prestar-se aliments, amb preferència a qualsevol altre obligat.

Article 27

Beneficis respecte a la funció pública

En relació amb la funció pública de l'Administració de la Generalitat, els convivents gaudeixen dels beneficis següents:

a) El d'excedència voluntària, amb una durada mínima de dos anys i màxima de quinze, si el convivent del funcionari resideix en un altre municipi pel fet d'haver obtingut un lloc de treball definitiu com a funcionari de carrera o com a personal laboral en qualsevol administració pública, organisme autònom o entitat gestora de la Seguretat Social o en òrgans constitucionals o del Poder Judicial.

b) El de permís, per la mort o la malaltia greu del convivent del funcionari o funcionària, de dos dies si el fet s'esdevé a la mateixa localitat i fins a quatre si és en una altra localitat.

c) El de reducció d'un terç o la meitat de la jornada de treball, amb la reducció proporcional de les seves retribucions, tant bàsiques com complementàries, els triennis inclosos, per incapacitat física del convivent i mentre hi convisqui. Aquesta reducció és incompatible amb el desenvolupament de qualsevol altra activitat, sigui o

no sigui remunerada, durant l'horari que sigui objecte de la reducció, i pot ésser sotmesa a les condicions que per reglament s'estableixin per als càrrecs de comandament

Article 28

Disposició de l'habitatge comú

1. El convivent titular de l'habitatge comú o dels mobles d'ús ordinari no pot portar a terme cap acte d'alienació, de gravamen o, en general, de disposició del seu dret que en comprometi l'ús sense el consentiment de l'altre o, si hi manca, de l'autorització judicial.

2. L'acte efectuat sense consentiment o sense l'autorització prescrita per l'apartat 1 és anul·lable a instància de l'altre convivent, en el termini de quatre anys, des que en tingui coneixement o des que s'inscrigui en el Registre de la Propietat.

3. No és procedent l'anul·lació permesa per l'apartat 2 quan l'adquirent actua de bona fe i a títol oneros si, a més, el titular ha manifestat que l'immoble no tenia la condició d'habitatge comú, encara que sigui manifestació inexacta. Tanmateix, el qui n'ha disposat respon dels perjudicis que causi, d'acord amb la legislació aplicable.

Article 29

Efectes de la ruptura

1. En el cas de ruptura de la convivència, els convivents no poden tornar a formalitzar una unió estable amb una altra persona fins que no hagin transcorregut sis mesos des que van deixar sense efecte l'escriptura pública corresponent a la convivència anterior.

2. Són nuls els actes que contravinguin la prohibició establerta per l'apartat 1.

Article 30

Extinció de la unió

1. Les unions estables objecte d'aquest capítol s'extingeixen per les causes següents:

a) Per comú acord.

b) Per voluntat unilateral d'un dels membres de la parella, notificada fefaentment a l'altre.

c) Per defunció d'un dels membres de la parella.

d) Per separació de fet de més d'un any.

e) Per matrimoni d'un dels membres.

2. Els dos membres de la parella estan obligats, encara que sigui separatament, a deixar sense efecte l'escriptura pública en què es va constituir.

3. L'extinció implica la revocació dels poders que qualsevol dels membres hagi atorgat a favor de l'altre.

Article 31

Efectes de l'extinció de la unió, en vida dels convivents

1. Quan la convivència cessa en vida dels dos convivents, aquell que, sense retribució o amb una retribució insuficient, hagi treballat per a la llar comuna o per a l'altre convivent, té dret a rebre'n una compensació econòmica en el cas que s'hagi generat per aquest motiu una situació de desigualtat entre el patrimoni dels dos que impliqui un enriquiment injust.

2. Qualsevol dels dos membres de la parella pot reclamar a l'altre una pensió alimentària periòdica, si la necessita per a atendre adequadament la seva sustentació, en el cas que la convivència hagi minvat la capacitat del sol·licitant d'obtenir ingressos.

Article 32

Exercici dels drets

1. Els drets regulats per l'article 31 són compatibles, però s'han de reclamar conjuntament a fi que es puguin ponderar més adequadament.

2. La reclamació s'ha de formular en el termini d'un any comptador des del cessament de la convivència.

3. El pagament de la compensació econòmica s'ha de fer efectiu en el termini màxim de tres anys, amb meritació de l'interès legal des del reconeixement. La compensació s'ha de satisfer en metàl·lic, llevat d'acord entre les parts o si el jutge o jutgessa, per causa justificada, autoritza el pagament amb béns del convivent obligat.

4. L'obligació del pagament de la pensió periòdica s'extingeix en el termini de tres anys, comptadors des de la data del pagament de la primera pensió, per les causes generals d'extinció del dret d'aliments i en el moment que el qui la percep contreu matrimoni o conviu maritalment.

5. La pensió alimentària periòdica ha d'ésser disminuïda o extingida en la mesura que el desequilibri que compensa disminueixi o desaparegui.

Article 33

Extinció per defunció

En cas de defunció d'un dels membres de la parella de la qual consta la convivència, el sobrevivent té els drets següents:

a) A la propietat de les robes, del mobiliari i dels estris que constitueixen el parament de l'habitatge comú, sense computar-los, si s'escau, en el seu haver hereditari. Tanmateix, no accedeix a la propietat dels béns que consisteixin en joies o objectes artístics o històrics, i altres que tinguin un valor extraordinari atès el nivell de vida de la parella i el patrimoni relict, en especial els mobles de procedència familiar, de propietat del convivent premort o en la part que li pertany.

b) A viure a l'habitatge comú durant l'any següent a la mort del convivent. Aquest dret es perd si, durant l'any, l'interessat es casa o passa a conviure maritalment amb una altra persona.

c) A subrogar-se, si el difunt era arrendatari de l'habitatge, en els termes que estableixi la legislació d'arrendaments urbans.

Article 34

Successió intestada

1. En cas de defunció d'un dels membres de la parella de la qual consta la convivència, el sobrevivent té, en la successió intestada, els drets següents:

a) En concurrència amb descendents o ascendents, el convivent sobrevivent que no tingui mitjans econòmics suficients per a la seva còngrua sustentació pot exercir una acció personal per a exigir als hereus del premort béns hereditaris o llur equivalència en diners, a elecció dels hereus, fins a la quarta part del valor de l'herència. També pot reclamar la part proporcional dels fruits i les rendes de l'herència percebuts des del dia de la mort del convivent o de llur valor en diners.

b) Si no hi ha descendents ni ascendents del premort, en concurrència amb col·laterals d'aquest, dintre del segon grau de consanguinitat o adopció, o de fills o filles d'aquests, si han premort, té dret a la meitat de l'herència.

c) Si de cas hi manquen les persones indicades en la lletra b, té dret a la totalitat de l'herència.

2. En el supòsit definit per la lletra a de l'apartat 1, cal aplicar els criteris següents:

a) Per a fixar la quantia del crèdit s'han de deduir els béns i drets que el premort ha atribuït al convivent en la seva herència, encara que aquest hi renunciï, juntament amb els propis del sobrevivent i amb les rendes i salaris que aquest percep, que han d'ésser capitalitzats, a aquest efecte, a l'interès legal del diner.

b) La quantia del crèdit es limita als béns o diners necessaris per a proporcionar al sobrevivent mitjans econòmics suficients per a la seva còngrua sustentació, encara que l'import de la quarta part del cabal relict sigui superior.

c) El crèdit a favor del convivent sobrevivent es perd per renúncia posterior a la mort del causant; per matrimoni, convivència marital o nova parella del sobrevivent abans de reclamar-la; per la seva mort sense haver-lo reclamat, i per la prescripció al cap d'un any a comptar de la mort del causant.

Article 35

Successió testada

El convivent sobrevivent té en la successió testada del convivent premort el mateix dret establert per l'article 34, en l'apartat 1.a, en aplicació dels criteris establerts per l'apartat 2.

Disposició addicional

Mentre l'Estat no legisli sobre les matèries regulades per aquesta Llei i sobre la competència judicial corresponent, correspon a la jurisdicció ordinària el seu coneixement mitjançant els procediments establerts.

Disposició transitòria

El temps de convivència transcorregut abans de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, entre els membres de les parelles heterosexuales, s'ha de tenir en compte als efectes del còmput dels dos anys a què es refereixen els articles 1 i 2 només si els dos membres de la parella i, si escau, els hereus del difunt hi estan d'acord.

Disposicions finals

Primera

La Generalitat, dins les seves competències normatives, ha de regular per Llei el tractament fiscal específic que escaigui a cada una de les formes d'unió a què fa referència aquesta Llei referit als impostos següents:

a) L'Impost de la Renda de les Persones Físiques.

b) L'Impost de Successions i Donacions, pel que fa a les adquisicions per títol successori.

Segona

Si la legislació de l'Estat preveu la inscripció al Registre Civil de les unions regulades per aquesta Llei, els efectes que aquesta els atorga s'han d'entendre referits a les parelles que s'hi inscriguin.

Tercera

Aquesta Llei entra en vigor als tres mesos d'haver estat publicada en el *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 15 de juliol de 1998

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya